

Oskarshamnsflorans Physiognomik

Föredrag, uppläst i Botaniska
sektionen af Östgöta Natural-
Historiska Sällskap.
Lördagen den 14 November 1863
af
Fr. O. Österman.

Ute i hamnen gungar *Batrachium marinum* på böljorna, medan *Najas*, *Myriophyllum spicatum* m. fl. i de inre vikarna utbreda sig på hafsbotten. Då de lägre fuktiga hafsstränderna och öarne erbjuda *Lycopus*, *Plantago maritima*, *Myosotis lingulata*, *Glauca*, *Erythraea litoralis* och *pulchella*, *Lepigonium salinum*, *Trifolium fragiferum*, *Aster*, *Silene viscosa*, *Armeria elongata*, *Angelica litoralis*, flera *Juncus*-arter m. m.; så alstras på den högre och ojemnare strandmarken *Poa compressa*, *Selinum carvifolia*, *Allium schoenoprasum* och *arenarium*, *Anagallis arvensis*, *Lythrum*, *Geum intermedium*, *Rubus cæsius* och *suberectus* samt *Scutellaria hastifolia*. Sandvallarne vid stranden erbjuda *Triticum caninum*, *Apera Spica venti*, *Cakile maritima*, m. fl. Vid sjö- och åbräddarne täfla *Iris Pseudacorus*, *Lobelia*, *Acorus*, *Butomus* och *Ranunculus lingua* om företrädet samt bortskymma der de talrika skaror af Potamogetoner, som simma kring deras fötter. I källorna och de renare vattendragen spegla sig *Chrysosplenium alternifolium*, *Cardamine amara* m. fl. och ur skogskärrens djup uppblicka *Hottonia*, *Menyanthes*, *Nymphæerna*, *Calla* m. fl. På stränderna af dessa kärr mötes man af *Rhynchospora alba* och *fusca*, *Eriophorum latifolium* och *vaginatum*, *Scirpus pauciflorus* och *sylvaticus*, *Lysimachia thyrsoiflora*, *Droseræ*, *Sparganium ramosum*, *simplex* och *minimum*, *Scheuchzeria*, *Polygonum Persicaria*, *Vaccinium uliginosum*, *oxycoccus*, *Ledum*, *Andromeda*, en mängd *Carices* såsom *C. vesicaria*, *ampullacea*, *flava*, *oederi*, *glauca*, *Buxbaumii*, *elongata*, *norvegica* jemte *Myrica gale*. Ur dikena uppskjuta *Veronica Anagallis*, *Alisma Plantago*, *Epilobium tetragonum* och *parviflorum*. De stillastående träskan öfverflöda af *Lemna*, *Glyceria fluitans* och *distans*, *Hydrocharis* etc., hvilka med välbehag der sola sig inom en förmur af den ståtliga *Typha latifolia*. Omkring alla vatten uppehåller sig den öfverallt i massa förekommande *Hydrocotyle vulgaris*. I de fuktigare ängarne frodas *Holcus lanatus*, *Alopecurus geniculatus*, *Trisetum flavescens*, *Molinia coerulea*, *Calamagrostis lanceolata*, *Poa serotina*, *Thalictrum flavum*, *Rhinanthus*, *Lathyrus palustris*, *Achillæa Ptarmica*, *Cirsium palustre*, *Crepis paludosa*, *Carex Hornschuchiana*, *fulva* m. fl. *Pinguicula vulgaris*, *Gentiana campestris* och *amarella*, *Herminium monorchis* m. fl. trifvas bäst på lägre och sidläntare ställen. I ängslundarna prunka *Campanula Trachelium*, *Verbascum nigrum*, *Laserpitium*, *Melampyra*, *Geranium sanguineum*, *Vicia sylvatica*, *Rubus nemorosus*, m. fl. — I skogslundarna åter *Asperula odorata*, *Viola odorata*, *Adoxa*, *Paris*, *Polygonum dumetorum*, *Actæa*, *Aquilegia*, *Potentilla rupestris*, *Dentaria bulbifera*, *Alliaria officinalis*, *Geranium sylvaticum*, *Hieracium murorum*, *Platanthera bifolia*, *Rubus saxatilis*, m. fl. — Afsides i den ensliga barrskogen har den täcka *Linnæa* utvalt sig en fristad, der hon blandar sin vällukt med *Pyrolernas*, i hvilkas sällskap hon trifves. Ej sällan förekommer hon i sällskap med *Monotropa Hypopitys*. — På de torra grusblandade ängsbackarnes sluttningar visa sig *Geranium columbinum*, *Astragalus glycyphyllus*, *Lathyrus heterophyllus* och *sylvestris*,

Trifolium procumbens och *filiforme*, *Senecio Jacobæa*, *Rubus Wahlbergii*, *thyrsoides* och *fruticosus*, *Rosa mollissima*, *tomentosa* och *canina*, *Potentilla collina* Lehm., *Hieracium collinum*, *Centunculus minimus*, *Artemisia campestris* m. fl. På bergshöjderna förefinnas *Jasione montana*, *Cynanchum Vincetoxicum*, *Spergula Morisonii*, *Geranium lucidum* m. fl.; och mellan klyftorna gömma *Melica uniflora* sina lutande vippor. — På odlade ställen, åkrar, gator och vägar visa sig *Cuscuta europæa*, *Echinosperrum Lappula*, *Echium*, *Chenopodium urbicum*, *hybridum* och *polyspermum*, *Asperugo procumbens*, *Malva sylvestris*, *Alcea*, *Moschata* m. fl., *Melilotus macrorhiza* och *alba*, *Veronica hederæfolia*, *Filago montana*, *mont. β. arvensis* och *minima*, *Conium maculatum*, *Hieracium umbellatum*, *Pilosella*, *Auricula* och *vulgatum*, *Cichorium Intybus*, *Humulus lupulus*, *Tragopogon porrifolius*, *Chrysanthemum segetum*, *Anthemis arvensis* och *tinctoria*, *Datura stramonium*, *Melanosinapis communis*, *Oenothera biennis*, *Rosa dumetorum* och *rubiginosa*, m. fl.

Sådan ungefärligen är den bild jag uppfattat af växternas åskådande i denna trakt. Min hufvudafsigst med denna afhandling har varit att i några korta drag meddela en teckning af denna vegetations hufvudsakligaste och mest utmärkande fanerogama former, och det är en sådan växtphysiognomisk teckning, jag nu gått att utkasta.

Linköping den 14 November 1863

Fr. O. Österman

Recension

Det ligger i en sådan afhandlings natur, som denna, att man, för att kunna anmärka något mot de i den förekommande uppgifter, måste hafva icke blott besökt, utan äfven undersökt den trakt, om hvilken den handlar; och som jag ej gjort det förra och således än mindre det sednare, kan jag naturligtvis ej hafva något att anmärka deremot.

Hvad den deremot såsom physiognomik beträffar, tyckes mig, att, om förf., i stället för att genast börja afhandlingen med uppräknandet af de vextalster, som äro utmärkande för olika lokaler, först lemnat en kort öfversigt öfver traktens naturbeskaffenhet, skulle detta icke obetydligt förhöjt afhandlingens värde.

För öfrigt vittnar den, såväl om författarens nit och kärlek till botaniken, som om flitiga och noggranna undersökningar i denna på sällsynta naturalster särdeles rika trakt.

Linköping 28 Nov. 1863

Birger Santesson